

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

VI Обикновено Народно Събрание

(първа редовна сесия)

X заседание, петък, 2-ий Ноемврий, 1890 година.

(Отворено въ 2 часа послѣ пладнѣ, подъ прѣдсѣдателството на прѣдсѣдателя г-нъ П. Славейковъ).

Прѣдсѣд.: (Звъни). Засѣданието ся отвара. Г-нъ Секретарь ще прочега спискътъ на г-да прѣдставителитѣ, за да се види кой присѣтствува и кой отсъствува въ днешното засѣдание.

Секр. И. Титоровъ (Чете спискътъ). Отсъствувать :

Д-ръ Странски, Д. Караджовъ, Мустафа Якубовъ, Т. Х. Тошевъ, Коста Стаменовъ, К. Раковски, В. Мончевъ, Иосифъ Богдановъ, Хр. П. Никифоровъ, Д. Пижковъ, А. Башевъ, Д-ръ Чомаковъ, Д. Свѣщаровъ, Ст. Странски, Сава Ивановъ, Ст. Симеоновъ, Хр. Ивановъ, Ив. Мандиковъ, Марко Марковъ, П. Тодоровъ, Ф. Мариновъ, Д. Рачевъ, Т. Божиновъ, Османъ Бей, Хасанъ Бей, П. Чаушовъ, Ст. Димитровъ, Хр. Векиловъ, Д. Бѣлопопски, Хр. Дюкмеджиевъ, Д. Грековъ, Г. Маджаровъ, Ив. Петровъ, Г. Ангелиевъ, Ив. Стамболовъ, П. Черкеза, Ил. Маджаровъ и П. Куцаровъ.

Прѣдсѣд. Отъ цѣлото число прѣдставители отсъствувать 38, а присѣтствувать 238. Има, значи, законното число прѣдставители, за да се пристъпи къмъ разглеждане положенитѣ на дневния редъ въпроси.

На дневенъ редъ имае слѣдующитѣ въпроси: I докладъ на комиссията по провѣрката на изборитѣ и II заявление на избранитѣ отъ по нѣколко околии прѣдставители, отъ коя околия приемать избора.

Прѣди да се почне докладванието на изборитѣ, ще съобща на г-да прѣдставителитѣ, че съмь далъ отпуска за Старо-Загорския народенъ прѣдставитель Иванъ Петровъ — за 8 дена. Също 8 дневенъ отпускъ съмь далъ на Старо-Загорския народенъ прѣдставитель — Маджаровъ. Тоже съмь далъ 10 дневенъ отпускъ на Руссенския народенъ прѣдставитель — Симеоновъ, начиная отъ 1-ий Ноемврий. Осъмь дневенъ отпускъ съмь далъ също и на г-на Башева, Ловчанский народенъ прѣдставитель. Също и на Димитръ Рачовъ — десетъ дневенъ отпускъ.

Г-нъ секретаръ Бешевлиевъ ще прочете съкращения протоколъ отъ минжлото засѣданіе.

Секр. Бешевлиевъ (Чете съкращения протоколъ отъ IX засѣданіе).

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой отъ г-да прѣдставителитѣ да направи бѣлѣжка върху прочетения съкратенъ протоколъ? (Никой не иска думата). Понеже никой не прави бѣлѣжка, протокола се приема за точенъ.

Г-нъ докладчика на провѣрочната комиссія има думата.

Доклад. Ст. Цвикию: Г-да прѣдставители! Провѣрочната комиссія, слѣдъ като е разгледала избора, станалъ въ Свищовската околия, намира, че избора се е произвелъ на 26-й Августъ тази година, почналъ тъкмо въ 8 часа зарианъта е се е продължавалъ до 4 часа вечерята. Отъ 11,127 избиратели на този изборъ сж присѣтствували и гласоподали 1684 души. Най много гласове, въ този изборъ сж получили слѣдующитѣ лица: Костаки Станчовъ — 1680. Тодоръ Икономовъ — 1681; Филипъ Мариновъ — 1680; Алеко Семизовъ — 1676 и Недѣлчо Пушкаръ 1677 гласа.

Комиссията намира, че Свищовския изборъ е станалъ правиленъ и редовенъ въ врѣмето на избора не е имало никакви заявления и моли народното прѣдставителство да го признае за такъвъ.

Д. Кознички: Г-да прѣдставители! На основание единъ законъ, ние сме избрани народни прѣдставители и този законъ прави извѣстно исчисление, кои могатъ да бждатъ прѣдставители и кои не. Въ тази околия има единъ народенъ прѣдставитель, който е избранъ мимо закона. Азъ съмъ членъ отъ провѣрочната комиссія, но за да остане съвѣстѣта ми чиста, ще да кажа онова, което ми диктува съвѣстѣта. Казалъ съмъ го на врѣме и сега свободно можъ да го кажа пакъ. Ако се не лъжа, отъ прѣдставителитѣ въ Свищовската околия, г-нъ Костаки, срѣщу когото има една телеграмма отъ тамошнитѣ избиратели (Гласове: Филипъ Мариновъ) да, Филипъ Мариновъ — съ която конгестиратъ или, по добрѣ, протестиратъ, избора му, защото негова милость сключилъ контрактъ съ нашето правителство, като е земалъ съ наемъ извѣстни блати и рибарски гьолове, отъ които да се ползува. Сключилъ е контрактъ казвамъ за 8000 лева. Споредъ мене, г-да, съ това се нарушава чл. 16-й алинея 2 отъ избирателния законъ, въ който изрично е казано, че лица, които сж зели нѣкое прѣдприятие отъ правителството, не могатъ да бждатъ избрани за народни прѣдставители. До колкото зная, направи се справка отъ страна на комиссията и има едно отношение отъ М-рството на Финанситѣ, което казва, че негова милость е земалъ извѣстни блати и гьолове за риба срѣщу 8000 лева, върху когото има вече и контрактъ сключенъ. Щомъ работата е така, споредъ мене, той тѣбва да се счита за прякъ прѣдприемачъ и слѣдователно, съгласно чл. 16-й отъ избирателния законъ, той не може да се приеме по между ни за народенъ прѣдставитель. Законодателя, когало е изработилъ закона, ималъ е прѣдъ видъ това, т. е. да се избѣгватъ подобни лица и да не ставатъ народни прѣдставители. Ние, ако дадемъ сега такъвъ принципъ, такъвъ прецедентъ, може би въ идущата камара да имаме 50 души такива прѣдприемачи, които, въ извѣстенъ случай, може да повлияятъ и да искатъ да прокарватъ свои намѣрения, или, тѣй да се каже, своето влияние на правителството. Споредъ мене правителството би

трѣбвало съвършено да е свободно, да има работа съ свободни хора, а не съ прѣдприемачи, съ които има контрактъ. Това е, г-да прѣдставители, моето частно миѣние, което исказахъ и въ комиссията и което поддържамъ и прѣдъ васъ и азъ съмъ на миѣние да се касира избора на г-нъ Филипъ Мариновъ.

Доклад. Ст. Цвикю: Г-да прѣдставители! Азъ къмъ дѣлото не намирамъ никаква телеграма, никакви книжа, съ които да се контестира избора на г-на Филипъ Маринова, че е билъ прѣдприемачъ и е сключилъ съ правителството нѣкакви условия или контрактъ, съ което той да попада въ членъ 16-й пунктъ 2-й, защото, ако имаше подобно нѣщо къмъ дѣлото, азъ, разбира се, щѣхъ да докладвамъ и това; но понеже нѣма таково нѣщо, имамъ честь да съобщи на г-да прѣдставителитѣ, че г-нъ Кознички може би да си е наумилъ за нѣкои други избори, че съществува такава конгестация и за туй подигна този въпросъ. Заради това мисля, че да се дига гюрюлтия, когато нѣма никакво заявление, нѣма си мѣстото.

Я. Д. Матакиевъ: Щѣхъ да възраза на г-на Кознички, но щомъ г-нъ докладчикъ заявява, че нѣма такава телеграма, нѣма какво да говоря.

Ив. Халачевъ: Азъ миѣнието си ще го задържа за по послѣ, но това, което каза отъ г-на докладчика, щомъ е вѣрно, за насъ не остава нищо друго, освѣнъ да кажемъ, че г-нъ Кознички като членъ на тази комиссия, расправя на Събранието бабини девитини (*Кознички*: Не е истина). Тогава ако е истина, г-нъ Кознички или трѣбва да го подкрѣпи, или като не може, да не занимава Събранието съ бабини девитини.

В. Икономовъ: Г-да прѣдставители! Наистина, че отъ обясненията на г-на докладчика се констатира, че не съществува подобно нѣщо, което казва г-нъ Кознички, но при всѣ това и да съществуваше такова нѣщо, прѣдприемачъ на гюлове и прѣдприемачъ на магазини и тѣмъ подобни, не може да се смѣта като прѣдприемачъ, защото въ закона е казано прѣдприемачи, но такива, които прѣдприематъ държавни работи. Ако Разградския или Свищовския окръгъ има една магазинъ за даване подъ наемъ и ако азъ я наема, нима значи, че съмъ прѣдприемачъ? Свищовската комиссия има нѣкакви гюлове и извѣстно лице ги прѣдприема за да ги експлоатира — това не значи, че той е прѣдприемачъ. Прѣдприемачъ значи, който прѣдприема нѣкакви държавни работи, а тукъ даже дума не съществува за подобно нѣщо.

Азъ мисля, че нема да се земе въ внимание миѣнието на г-на Кознички и вѣрвамъ, че почитаемото Събрание ще се съгласи съ провѣрочната комиссия и ще приеме избора въ Свищовската околия за правиленъ и законенъ.

Ем. Начовъ: Азъ щѣхъ да възраза нѣкои нѣща на г-на Кознички, нъ като заяви г-нъ докладчикъ, че нѣмало никакви телеграми и заявления, нѣма какво да кажа.

Ив. Стойновъ: Г-да прѣдставители! Таквазъ телеграма отъ избирателитѣ, за каквато говори г-нъ Кознички, имаше, но тя се е подала, вижда се, когато вече въпроса за Свищовския изборъ е билъ рѣшенъ въ комиссията. Отъ друга страна азъ друго нѣщо искамъ да възраза на г-на Кознички. Той излиза и казва, че единъ прѣдставителъ отъ Свищовската околия, е наелъ нѣкакви блата, обаче г-нъ Кознички не излезе тукъ прѣдъ васъ съ единъ документъ, съ който да въз-

станови истината, да ли дѣйствително този прѣдставителъ е наелъ правителствени блата, защото когато се доказватъ извѣстни работи, тѣ се доказватъ съ документи, а не само съ една дума. При дѣлото, както каза г-нъ докладчика, не съществуватъ никакви документи, нито пъкъ телеграмми.

Отъ друга страна азъ ще се присѣдиня къмъ мнѣнието на г-на Икономова, защото ако единъ човѣкъ наеме нѣкакви блата, гори, магазини, или различни имущества, които се даватъ подъ наемъ за експлоатация и се плащатъ пари на правителството, отъ това не слѣдва, че този човѣкъ е лишенъ отъ право да бъде избранъ за прѣдставителъ. Каква облага може да има единъ прѣдставителъ отъ блата, когато тѣ иматъ извѣстенъ наемъ и той го внася? Какъ може той да побърка на правителствени интереси, въ своя облага, ако той експлоатира блата? Може ли той да има нѣкаква голѣма облага? Той ще се старее да ги експлоатира, до като му се свърши контракта. Азъ мисля, че и въ двата тѣзи случаи г-нъ Кознички не е въ правото си, гдѣто иска касиранieto на този изборъ и че почитаемото Събрание ще се съгласи, както съ мнѣнието на комиссията, така и съ моето мнѣние, че избора е извършенъ правилно и законно и нѣма основание да се касира.

Докл. Ст. Цвикю: Г-да прѣдставители! Азъ мисля, че докладвахъ за избора безъ да указвамъ на Нар. Събрание, че съществуватъ нѣкакви документи къмъ настоящето дѣло. Азъ просто докладвахъ, че избора на 26 Августъ т. г. е станалъ въ Свищовъ правиленъ и законенъ, никакви заявления нѣма, и за никакъвъ прѣдприемачъ не ви докладвахъ. За това мисля, че нѣмаше нужда да се говори въ Събранието, че чл. 16, пунктъ 2 е билъ нарушенъ и пр.

Прѣдсѣд.: Г-нъ докладчикъ! Това е право само на Събранието. Вий нѣмате право да говорите, какво да прави Нар. Събрание и какво да се говори (Смѣхъ).

З. Градинаровъ: Г-да прѣдставители! Мене ми се чини, че когато се разисква единъ въпросъ въ Нар. Събрание и когато този въпросъ е билъ възложенъ на една комиссия, то поне членоветѣ отъ тая комиссия, които сж присѣствували на засѣданието, когато се е разисквалъ този въпросъ, трѣбва да кажатъ въ Нар. Събрание това, което се е чело и рѣшило тамъ, а не да се прибѣгва къмъ формалната страна на въпроса и да се искатъ отъ противнитѣ на комиссията доказателства и пр. Такъвъ е настоящия случай. Г-нъ докладчикъ по Свищовския изборъ излиза да докладва за избора на Ф. Мариновъ. Въ комиссията сж членове и Матакиевъ и Начевъ, но тѣ не сметота за длъжностъ да равясняватъ на Събранието. За туй азъ искамъ да кажа нѣколко думи, защото тукъ се хвърля косвенно обвинение къмъ прѣдсѣдателя на комиссията, че може би съществуващитѣ документи, които контестиратъ избора на Ф. Мариновъ се скрити отъ него. За това именно би било желателно да се раскрие обстоятелствено работата. Когато въ комиссията се разискваше върху тѣвъ избори, получи се една телеграмма, адресирана до Прѣдсѣдателя на Нар. Събрание, подписана отъ нѣколко лица отъ Свищовъ, които контестиратъ изборътъ на Ф. Маричновъ, за това защото той билъ прѣдприемачъ на едно правителствено блато и частъ отъ извѣстно мѣсто на Дунава, до друго, което само той ималъ право да експлоатира. Комиссията, за да можеше да се увѣри въ истинността на това заявление, чрезъ Прѣдсѣдателя на

Нар. Събрание запитва М-рството на Финанситѣ: истина ли е че Ф. Мариновъ е прѣдприемачъ на държавни имущества именно на извѣстно благо и частъ отъ Дунава? М-рството отговори: да, Ф. Мариновъ прѣзъ м. Януарий настоящата година е наелъ едно благо и една частъ отъ Дунава да ги експлоатира до 1894 г. за сума таквасъ и таквасъ, има за това и сключенъ контрактъ върху него и правителството счѣта Ф. Мариновъ за наемателъ на тие нѣща. Дѣйствително, казва М-рството на Финанситѣ, че Ф. Мариновъ бѣше заявилъ, щото този контрактъ да се отиѣни отъ него и сключи на друго име, но понеже до сега, не сж направени нѣкои официални постѣпки въ този смисълъ, то до днесъ контрактътъ остава върху него и правителството него го счита за наемателъ. Комиссията, прѣдъ видъ на тия документи, които сж получили въ присѣтствието на Цвикю, на Матакиева, на Начева, които казватъ сега, че нѣмало таквие нѣща къмъ дѣлото, раздѣли се на двѣ: едната страна поддържаше, че Ф. Мариновъ по чл. 16, ал. 2, не може да бжде народенъ прѣдставителъ, а другата поддържаше напротивъ, че може; първата страна поддържаше мнѣнието си на това основание, че, както каза и г. Икономовъ, не може да се счита прѣдприемачъ този, който е наелъ отъ правителството единъ дюкянъ, къща и пр., защото той е простъ наемателъ, а не прѣдприемачъ. Тѣзи, които пакъ искаха касиранието избора на Ф. Мариновъ, подвеждаха го подъ ал. 2 отъ чл. 16 на закона и казваха, че понеже Мариновъ има условие съ правителството за разни доставки на държавата, или има прѣдприетие по държавни работи, не може да бжде народенъ прѣдставителъ; поддържаша туй на това основание, защото всѣко лице, което съ концесия зема експлоатацията на държавенъ имотъ, счита се прѣдприемачъ и като таквъ не може да бжде прѣдставителъ. Не може да се вземе Ф. Мариновъ за наемателъ на нива къща или дюкянъ, защото държавата му е дала право само той да може да експлоатира извѣстна частъ отъ Дунава, да лови риба, да се ползува отъ него. За дукенъ, магазинъ и пр. то е друго нѣщо, а колкото се отнася до наеманнето експлоатирание Дунава, то е друго; наемателътъ се счита прѣдприемачъ, защото може да се ползува или рискува да изгуби своятъ капиталъ, правителството за своя изгода утрѣ или други денъ може да даде на прѣдприемачъ експлоатиранието на порта, за който сжщето лице ще плаща наемъ, може ли да се допусне да бжде нар. прѣдставителъ таква лице? Ако даде държавата своитѣ желѣзници на извѣстни лица подъ концесия да ги експлатиратъ, може ли туй лице да бжде прѣдставителъ? Ако държавата даде на едно друго лице да експлоатира извѣстни държавни мини, може ли то да бжде прѣдставителъ? Ето защо нѣкой отъ членовѣтъ на комиссията бѣха на мнѣние да се касира изборътъ на Ф. Мариновъ, на на това мнѣние бѣхъ и азъ, което мнѣние поддържамъ и тукъ въ Нар. Събрание.

Азъ заявлявамъ тържественно, че докладътъ на тия избори бѣше възложенъ на друго лице. Документитѣ, ако се не лъжа, сж въ провѣрочната комиссия и може си, когато е поискалъ да се яви като докладчикъ. Г-нъ Цвикю да е извадилъ тѣзъ книжа или сж останали въ комиссията. Тѣзъ документи сжществуватъ и за да не говорямъ бабини девитини, както единъ отъ прѣдставителитѣ се изрази, ако Нар. Събрание се интересува, нека се отложи този изборъ за 2 или 5 минути, да се зематъ документитѣ и да се прочетатъ тукъ.

Азъ апелирамъ на съвѣстѣта на г-пъ Цвикя като докладчикъ на комиссията да каже истицата: да ли е чель тия нѣща или не? (*Докладчикъ*: За съвѣтъ послѣ ще расправяме). Ако Цвикю бѣше отсѣтствовалъ отъ комиссията, когато се разисква тозъ въпросъ, би му било простимо, но никога нѣма да му се прости да казва, че таково заявление нѣмало и не билъ чель.

М-ръ Стамболовъ: Г-да прѣдставители! Ония които искатъ да се касира изборътъ на Ф. Мариновъ, че билъ прѣдприемачъ, бъркатъ двѣ думи, именно думата *прѣдприемачъ* съ думата *наемателъ*. Прѣдприемачъ е този, който за извѣстни възнаграждения, подъ извѣстни условия се задължава да дава нѣщо на държавата или да извършва нѣкоя работи. *Наемателъ* е този, който за извѣстни цѣни отъ него дадени, а не отъ държавата на него, зема нѣщо на свои отговорностъ. Щомъ се установи тѣзи разлика между думитѣ *прѣдприемачъ* и *наемателъ*, ще стане ясно заради насъ, че Ф. Мариновъ не подлѣжи на касиране, защото той не върши нѣкоя държавна работа, нито пакъ прави нѣкоя държавна доставка за пари, плащани отъ правителството нему, по извѣстни условия. Напротивъ за извѣстенъ прѣдметъ, нива било, ливада било, или блато, той дава на държавата наемъ. Отъ тѣхъ той ще спечели или ще изгуби, то е негова работа. Защото г-да, когато правителството има голѣми имущества, то ги дава и за обработване. Както въ Дунава може да се не улови толкозъ риба, както прѣдполага наемателтъ, също тозъ, който е наемъ отъ правителството да събира сѣно отъ извѣстни ливади, може да не стбере, колкото прѣдполага. Но това за правителството не е важно, защото то си знае само наемтъ, ще си го земе и работата се свършва. Зобълежете, че въ чл. 16 и 17 на избирателния законъ се говори за прѣдприемача, а не за наематели, слѣдователно, тѣзъ, които зематъ нѣщо подъ наемъ отъ правителството, неподлѣжатъ на касиране, ако сж избрани за прѣдставители. Само тия, които сж зели прѣдприятие да доставатъ нѣщо на правителството, или да праватъ нѣкоя негова работа, желѣзници, казарми, и пр. само тия могатъ да се касиратъ. Като е тѣй работата, Ф. Мариновъ, ако се касира отъ Нар. Събрание ще се направи нарушение на чл. 16. Защото, азъ моля г-дата, които се опиратъ на 2 ал. отъ члена да кажатъ: има ли дума въ члена за наемателъ? Сѣтне, тия които се основаватъ на чл. 17, че говорѣло тамъ, всѣки нар. прѣдставителъ, който прѣзъ врѣме на своето пълномощие, би поелъ върху си каквато и да била държавна доставка, или прѣдприятие, или би зель участие въ нѣкое прѣдприятие, което подлѣжи на одобрение отъ Нар. Събрание, брзи се лишенъ отъ пълномощието си като нар. прѣдставителъ, нека тия господа ми кажатъ, когато се дава нива, ливада или блато, иска ли се одобрението отъ Нар. Събрание? Тия, които зематъ работата, за която се иска одобрение на Събранието, наистина немогатъ да бждатъ прѣдставители, и законътъ ги лишава отъ това право; но щомъ нѣкой е сключилъ условие съ правителството, за което не изисква вашето одобрение, законътъ не забранява на условителя да бжде прѣдставителъ, на макаръ билъ и на желѣзницата наемателъ. Ето защо г-да, азъ мисля, че Свищовскій изборъ е станалъ много редовенъ и ще бжде несправедливо и незаконно да се касира. За другитѣ расправи между членовеѣ на комиссията и докладчика, нѣма що да говора, защото тия сж нѣща частни, които сж станали помѣжду имъ, защо билъ този или онзи докладчикъ, тия ра-

боти нѣма нито да освѣтлятъ Нар. Събрание относително избора, нито ще принесатъ нѣкаквѣ полза. (*Гласове*: Исчерпанъ е въпроса).

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори още по този въпросъ? (*Гласове*: Нежелаетъ!) Който желаетъ да се говори, да си вдигне ржката. (Двама трима вдигатъ). Значи, по тоя въпросъ дебатитѣ се прѣкратяватъ.

Ще се гласува изборътъ въ Свищовската околия. Който не приема, че този изборъ е законенъ и правиленъ, да си вдигне ржката. (Триима вдигатъ). Значи, приема се за правиленъ и законенъ.

Ще се гласува изборътъ на Филипъ Мариновъ. Който мисли, че Филипъ Мариновъ подлежи на касиране като народенъ прѣдставителъ, да си вдигне ржката. (Четириима вдигатъ). Значи, Филипъ Мариновъ, остава законно избранъ за народенъ прѣдставителъ.

Г-нъ докладчикътъ има думата.

Доклад. Ст. Цвикю: Нѣма повече готово за докладъ.

Ив. Халачовъ: Моля да ми се даде думата. Имамъ да направя прѣдложение.

Прѣдсѣд.: Има дневенъ редъ още.

Вторий въпросъ отъ дневний редъ, г-да прѣдставители е: заявление на избранитѣ лица отъ по нѣколко околии, отъ коя околия приематъ избора.

Г-нъ Президентъ-Министръ заявява, че приема изборътъ отъ Видинъ. (Ржкоплескания).

Г-нъ М-ръ Живковъ тоже приема изборътъ отъ Видинъ. (Ржкоплескания).

Моля г-на Дим. Петковъ да заяви, отъ гдѣ приема избора си.

Д. Петковъ: Отъ София приемамъ изборътъ.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Петковъ приема Софийскій изборъ.

Г-нъ Д-ръ Странски приема изборътъ отъ Бургазската околия.

Г-нъ Калчо Пасковъ приема отъ Каваклий.

Г-нъ Ив. Антоновъ приема отъ Чирпанъ.

И азъ г-да прѣдставители приемамъ отъ Анхиоло. (Ржкоплескания).

Другъ въпросъ на дневний редъ нѣма г-да прѣдставители.

Желаетъ ли нѣкой отъ г-да народнитѣ прѣдставители да прѣдложи нѣщо за дневний редъ на идущето засѣданіе?

Ив. Халачевъ: Азъ ще замоля Нар. Събрание, или по-добрѣ да кажа бюрото, нека то замоли комиссията по провѣрkitѣ на изборитѣ за народни прѣдставители, да побърза, понеже сж останжли само двѣ околии, именно Трънската и Габровската, за които незная кои сж причинитѣ, че още не сж се докладвали. Съ врѣме, прѣдполагамъ, че ще се натрупаме съ повече работа въ Нар. Събрание и затова, за да имаме възможность да свършимъ една работа и тогава да започнемъ друга, ще помоля г-на прѣдсѣдателя, да замоли комиссията, щото въ идущето засѣданіе да докладва недокладванитѣ до сега и непровѣрени избори.

Ем. Начевъ: Останжли сж недокладвани само изборитѣ отъ Габровската и Трънската околии. Причината е тази, че искахме нѣкои свѣденія, както отъ Габрово, така и отъ Трънъ. Отъ Габрово свѣденіята едвамъ днесъ ни се прѣдадохъ; заради това, едва ли въ идущето засѣданіе, ще може да се докладватъ. (*Ив. Халачевъ*: Идущето засѣданіе е въ Понеделникъ). Тогазъ въ Срѣда най-рано ще може да се докладватъ.

Прѣдсѣд. : Има ли други нѣкои отъ г-да народнитѣ прѣдставители, които желаятъ да прѣдложатъ нѣщо на дневний редъ за идущето засѣдание ?

Божилъ Поповъ : Азъ прѣдлагамъ щото комиссията, която бѣше избрана по законопроекта по М-вото на Правосъдието, който завчера по принципъ се прие, ако е готова, да го прѣдложи на разглеждане въ идущето засѣдание.

Прѣдсѣд. : То остава, г-нъ Поповъ, на комиссията да заяви, когато бъде готова.

Г-да прѣдставители ! Бюрото прѣдлага слѣдующий въпросъ на разрѣшение отъ Нар. Събрание.

Става споръ отъ нѣкои отъ г-да прѣдставителитѣ за километрическата дистанция отъ мѣстата, отъ гдѣто сж избрани и постоянно става главоболие на квесторъ-кассиера. Затова азъ моля г-на народнитѣ прѣдставители да рѣшатъ този въпросъ, за да не ставатъ такива прѣчки мѣжду г-да прѣдставителитѣ и квесторъ-кассиера, тѣй като има лица да зематъ на примѣръ отъ Свищовъ или Руссе, квесторъ-кассиера иска да имъ плаща по вода, тѣ заявяватъ, че сж дошли по сухо и при връщане, понеже параходитѣ не върватъ, заявяватъ че ще се върнатъ по сухо.

Азъ моля г-да прѣдставителитѣ да разрѣшатъ този въпросъ, та за напрѣдъ да нѣмаме главоболия.

Кв. Калчо Пасковъ : Г-да прѣдставители ! Миналата година знаете, че при вотиранието закона за изборитѣ, по 10-й членъ приехме какъ трѣбва да се плаща на г-да прѣдставителитѣ отъ Южна, а тѣй сжщо и отъ Сѣверна България, които пътуватъ по вода и съ желѣзници. Сега, на практика, тази година се указа много мжчно и именно за това и азъ заявихъ на г-на прѣдсѣдателя този въпросъ да се разрѣши отъ Нар. Събрание. Защото има такива случаи, да земемъ по Дунава на примѣръ. Нѣкои прѣдставители, които съгласно законътъ трѣбва да имъ се плати по Дунава, може наистина за идване да се прѣсмѣтне по вода; но като земемъ за връщане, когато се връщатъ г-да прѣдставителитѣ Дунавътъ вече е замръзнулъ, тогава заявяватъ, че трѣбва да имъ се смѣтне пакъ по сухо. Послѣ има други градища напр. Балчикъ, Шуменъ и т. н., за които може да се смѣта по желѣзницата прѣзъ Бургасъ, а тѣ казватъ : не, ний сме дошли по сухо. Ако имъ смѣтаме прѣзъ Варненската желѣзница, прѣзъ Руссе или по Дунава, казватъ : ний не сме минжли по вода. Други казватъ : понеже тази година дѣйствително Дунавътъ бѣше толкова долу, даже вапори не можаха да прѣминаватъ, минахъ прѣзъ Австрия. Тѣй щото, много мжнотии има, но понеже сме вотирали този законъ, азъ моля Нар. Събрание да разрѣши този въпросъ, та да знаемъ какъ трѣбва да се исплащатъ пжтнитѣ пари на г-да народнитѣ прѣдставители.

Каракашевъ : Азъ моля господа прѣдставителитѣ

Прѣдсѣд. : Моля Г-на Каракашева. Има други запасани по напрѣдъ. Г-нъ Божилъ Поповъ има думата.

Божилъ Поповъ : Азъ г-да прѣдставители ще кажъ по този въпросъ, туй. Макарь, че минжлата година Събранието законно е рѣшило, че трѣбва да се плаща на тия прѣдставители, които дохождатъ съ желѣзница, по тарифата на желѣзницата, а на други като пристигатъ по сухо, да се плащатъ пжтни за по сухо, това е несправедливо. Тѣй както г-нъ Калчо Пасковъ доста добръ обясни въпро-

сътъ, че нѣкой прѣдставитель дохожда отъ Варна, Балчикъ или Шуменъ, дохожда по сухо и иска да му се плати по километрическото разстояние; обаче квесторътъ при плащанието гледа това което е отъ полза за хазната. Той ако имъ плати по желѣзницата по добръ е, нѣ ако сж дошли по сухо тѣ губягъ. Нѣкои и други прѣдставители дохождатъ отъ Казанлъкъ, като вървжтъ до едно време по сухо, послѣ съ желѣзницата, слѣдователно тѣмъ се плаща за по желѣзницата до нѣйде и за по сухо до нѣйдѣ. Ако отиде до Пловдивъ по сухо, ще му се плати за 80 километра 50 лева, когато азъ мога да кажъ, че до Пловдивъ може да се отиде за 10 лева. Съ една рѣчь, несправедливо иде, ако на нѣкой се плаща по желѣзницата, а на други — километрически.

Заради това, азъ прѣдлагамъ и съмъ на миѣние, за да не остане нито на едни криво нито на други, то да се плаща на всичкитѣ километрически.

М-ръ Стамболовъ: Г-да прѣдставители! До като чл. 70-й стои, както е въ избирателния законъ, разбира се, че прѣдложението на г-на Попова не може да се приеме. Защото въ послѣдната алинея на тоя членъ е казано, че ако пътуванието става по вода или съ желѣзница, прѣдставителятъ получава пътни за билетъ отъ I-й класъ. Менъ ми се струва, че нѣма да има трѣрдѣ голѣми затруднения за квестора, при исплащанието на пътнитѣ, понеже не вървамъ нѣкой прѣдставитель да каже, че е дошълъ, по сухо, ако е минжлъ по Дунава. Това нѣма да го направи никой почтенъ члвѣкъ. Щомъ е пътувалъ нѣкой по вода, ще каже прѣвъ гдѣ е пътувалъ и ще му се платятъ пътни за параходъ. Напр. нѣкой ще ся качи отъ Варна, или съ желѣзницата прѣвъ Руссе и съ парахода прѣвъ Ломъ-Паланка, ще пристигне въ София, или прѣвъ Бургасъ и прѣвъ Южна България ще пристигне въ София. Заради туй, законътъ, както стои, трѣбва да се изпълнява, и на тия прѣдставители, на които ближайшия пътъ — когато може да се пътува — е по Дунава, трѣбва да имъ се смѣта по Дунава и по сжщиятъ маршрутъ трѣбва да имъ се плати. Прѣдставете си, че азъ съмъ отъ Руссе, отивамъ въ Търново, а отъ тамъ за Ловечъ, Севлиево, Троянъ, забикалямъ цѣла Южна България и дойдъ въ София, ще трѣбва ли да ми се плати за цѣлия пътъ? Неможе никой да пътува така и послѣ да иска да му се плащатъ пътни. Ний искаме дрезъ тозъ законъ да дадемъ възможность на хората, които дохождатъ тукъ да прѣдставляватъ народа, ако нѣкои отъ тѣхъ ся сиромаси, и както на чиновникитѣ лѣтно време се плащатъ пътни за по Дунава или по желѣзницата, така сжщо ще ся плащатъ пътни и на прѣдставителитѣ за дохожданието имъ. Другъ е въпроса, какъ ще ся върнѣтъ.

Съмнѣние нѣма, че не можемъ да накараме единъ прѣдставитель да отиде прѣвъ Цариградъ или прѣвъ Бургасъ за Варна. Той може да каже, че зимно врѣме не може да пътува по желѣзницата или по море. Тогава ще се принудимъ да му платимъ по сухо. Нѣ да желае нѣкой отъ васъ да иска пътни пари за по сухо, а да пътува прѣвъ вода, не вървамъ да го направи.

Заради това, не трѣбва и да се тълкува тозъ членъ, ами трѣбва г-нъ квесторътъ, да направи смѣтката си така: когато единъ прѣдставитель дойде отъ край Дунавскитѣ градове, които се ползватъ отъ водния пътъ, трѣбва да му се плати за по сухо отъ пункта, отъ гдѣто е трѣгналъ, до Дунава; по Дунава ще му се

плати за билета отъ I-й класъ до Ломъ-Паланка и отъ тамъ до София пакъ по километрическото разстояние. На връщане обаче, когато Дунавътъ е замързналъ, трѣбва да се прѣсметне, колко километра има отъ Руссе напр. до София, или отъ Силистра до София, и за толкозъ ще му се плати, на ако ще пешъ да върви, ако ще прѣзъ Цариградъ да мине. Да се обяснява този членъ повече, не може. Тълкуванието на законитѣ какъ става, казано е въ Конституцията; слѣдователно, като нѣмаме никакво прѣдложение за тълкуванието на този членъ, разискванията ставатъ излишни. Азъ казахъ само нѣколко думи, за да обада на Събранието, какъ съмъ азъ разбиралъ този членъ, когато се е приемалъ миналата година въ Нар. Събрание, безъ да му давамъ нѣкакво тълкувание, защото е много ясно.

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли Народното Събрание да се разиска още по този въпросъ? (Гласове: Не желаетъ). Който желаетъ да се говори още, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Значи, по този въпросъ нѣма да се говори.

Божилъ Попповъ: Искамъ думата.

Прѣдсѣд.: Рѣши се въпросътъ.

Божилъ Попповъ: Азъ мислѣхъ, че г-нъ прѣдсѣдателътъ подложи на гласуване: да ли е исчерпанъ въпросътъ.

Прѣдсѣд.: По този въпросъ нѣма да се говори г-нъ Попповъ.

Значи, Нар. Събрание като искаше желание да се не говори повече по този въпросъ, остава за въ бждще на г-нъ квесторъ-касиера, който подигна този въпросъ, да има за свѣденіе и ржководство, при исплащаніе километрическата дистанция на г-да прѣдставителитѣ, отъ тѣхното мѣстожителство до София слѣдующето: когато има възможность да пътува прѣдставителътъ по вода, разумѣва се ще му се смѣтне километрическата дистанция по вода; а когато нѣма възможность да пътува по вода, както напр. зимно врѣме прѣзъ Свищовъ Дунавътъ е непроходимъ, тогава ще му се направи смѣтка за по сухо.

Другъ нѣкой отъ г-да прѣдставителитѣ желаетъ ли да прѣдложи нѣщо за дневния редъ въ идущето засѣданіе? (Никой не иска дума). Утрѣ, г-да прѣдставители, съгласно пръ вилникътъ имаме засѣданіе за разглеждане прошения.

Засѣданіето се затваря.

(Закрито въ 3 ч. 15 м. слѣдъ пладнѣ).

Прѣдсѣдателъ: **П. Славковъ.**

Подпрѣдсѣдатели: } **Д. Петковъ**
И. Антоновъ

Секретари:	{	И. Халачевъ	Я. Руселиевъ
		Захар. Градинаровъ	Хр. Благоевъ
		Я. Д. Матакиевъ	Я. Попповъ
		Д-ръ Стояновичъ	Ив. Бешевлиевъ
		Д-ръ Сарживановъ	Кефаловъ
		Георгий Пеневъ	Иовъ Титоровъ
		М. Милевъ	Ст. Х. Калчевъ
		Х. Лѣкарский	К. Костовичъ

Ревизоръ на Стенографическото Бюро: **Д. Моевъ**